

BÜLTEN

Ücretlerin Vergilendirilmesinde Asgari Geçim İndirimi Uygulaması

Sayı: 2007/004

Tarih: 03 / 11 / 2007

Değerli müşterimiz,

Bilindiği gibi, Gelir Vergisi Kanunu'nda, ücret gelirlerinin vergilendirilmesi ile ilgili olarak bu güne kadar özel indirim, özel gider indirimi, ücretlilerde vergi indirimi gibi adlarla çeşitli uygulamalara yer verilmiş ; bu uygulamalarla ücretler üzerindeki vergi yükünün vergiye tabi diğer gelirlere göre daha düşük olmasına çaba gösterilmiştir. Bu çabaların altında, şüphesiz ki, ücret gelirlerinin diğer gelirlere göre çok daha fazla korunmaya muhtaç olduğuna ilişkin düşünceler yatmaktadır.

Bugüne kadar yapılan uygulamalardan sonuncusu olan "**ücretlilerde vergi indirimi**" uygulamasına içinde bulunduğumuz yılın Nisan ayında Resmi Gazete'de yayımlanan 5615 sayılı "**Gelir Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**" ile 2007 yılı başından itibaren geçerli olmak üzere son verilmiş ; yine aynı Kanunla 2008 yılı başından itibaren "**Asgari Geçim İndirimi** " uygulamasına geçilmesi hükme bağlanmıştır.

Ayrıntılarına aşağıda yer verdiğimiz "Asgari Geçim İndirimi" uygulaması da, daha önce uygulanan benzerleri gibi, ücret gelirleri üzerindeki vergi yükünün hafifletilmesi amacıyla yönelik bir uygulamadır. Uygulamanın Dünyada görülen bazı örneklerinde ücret matrahından, bazı örneklerinde ise matrah üzerinden hesaplanan vergiden indirim yapılmaktadır. Ülkemizde 01.01.2008 tarihinde başlayacak (01.01.2008 tarihinden itibaren elde edilecek gelirlere uygulanmak üzere) olan uygulamada ise ücret matrahı üzerinden hesaplanan vergiden indirim yapılması benimsenmiştir.

Asgari Geçim İndirimi uygulamasında, hesaplanan gelir vergisinden indirilecek tutar, çalışanın medeni durumuna göre belirlenecek bir tutardır. Geliri ne olursa olsun, medeni durumu benzer olan çalışanlar, aynı tutarda indirim hakkına sahip olacaklardır. Bu sebeple, yeni uygulama, 2007 yılı başında son verilen ücretlilerde vergi indirimi uygulamasına göre yüksek gelirli ücretliler aleyhine sonuçlar doğuracak bir uygulamadır. Asgari geçim indirimi uygulamasından en yüksek yararı, eşi çalışmayan-geliri olmayan ve çok çocuklu çalışanlar sağlayacaklardır. Yıllardır her platformda ifade edilen asgari ücretin vergi dışı bırakılması da, bu yeni uygulama ile (7) ve daha fazla çocuklu çalışanlar için gerçekleştirilmiş olacaktır.

Yeni uygulamanın daha iyi anlaşılmasını temin etmek amacıyla, Sirkülerimiz ekinde konuyla ilgili muhtemel sorulara ve bu soruların cevaplarına yer verilmektedir. Cevapların hazırlanması sırasında, Gelir Vergisi Kanunu'nun konuyla ilgili 32 nci maddesi hükümleri ile taslağı Gelir İdaresi Başkanlığı'nca www.gib.gov.tr adresinde yayımlanan (265) seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğindeki açıklamalardan yararlanılmıştır.

2008 YILI BAŞINDAN İTİBAREN GEÇİLECEK ASGARI GEÇİM İNDİRİMİ UYGULAMASININ USUL VE ESASLARI

1. Asgari geçim indirimi uygulamasının esası nedir ?

Asgari geçim indirimi uygulaması, kısaca, ücretlilerin vergi matrahları üzerinden vergi tarifesi kullanılarak hesaplanan gelir vergisinden, çalışanın medeni durumuna göre yıllık brüt asgari ücret baz alınarak hesaplanacak bir indirim tutarının indirilmesi esasına dayanmaktadır.

2. Uygulamanın yasal dayanağı nedir ?

Asgari geçim indirimi uygulamasının yasal dayanağını TBMM'de 28.03.2007 tarihinde kabul edilen ve 04.04.2007 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 5615 sayılı *Gelir Vergisi Kanunu ve Bazı*

Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla Gelir Vergisi Kanunu'nun 32 nci maddesine konulan hükümler oluşturmaktadır. Bu maddede verilen yetki kullanılarak Maliye Bakanlığı'nca hazırlanan Genel Tebliğ'in de önümüzdeki günlerde Resmi Gazete'de yayımlanması beklenmektedir.

3. Uygulamanın temel gerekçesi nedir ?

Uygulamanın temelinde, ücretler üzerindeki vergi yükünün, diğer vergiye tabi gelirler üzerindeki vergi yüküne göre daha düşük olması anlayışı bulunmaktadır.

4. Uygulama hangi gelirler için yapılacaktır ?

Asgari geçim indirimi uygulaması sadece gerçek usulde vergilendirilen (net ücret sözleşmesi ile çalışanlar dahil) gerçek kişilerin ücret gelirleri için yapılabilecektir.

Ücretler dışındaki vergiye tabi gelirler, (ticari kazançlar, zirai kazançlar, serbest meslek kazançları, menkul sermaye iratları, gayrimenkul sermaye iratları, diğer kazanç ve iratlar) söz konusu uygulamaya tabi değildir.

Öte yandan, ücretleri diğer ücret kapsamında vergilendirilen hizmet erbabı, ücret dışında gelir vergisine tabi diğer gelir unsurlarını elde edenler ve dar mükellefiyet kapsamında ücret geliri elde edenler de asgari geçim indirimi uygulamasından yararlanamayacaklardır.

5. Uygulamaya ne zaman başlanacaktır ?

Asgari geçim indirimi uygulamasına (2008 yılı başından itibaren elde edilecek ücret gelirlerine uygulanmak üzere) 01.01.2008 tarihinde başlanacaktır.

6. Hak kazanılan indirim tutarı, yıllık mı yoksa aylık bazda mı hesaplanacaktır ?

Maliye Bakanlığınca hazırlanan Tebliğe göre, bir ücretlinin asgari geçim indirimi uygulaması kapsamında hak kazanacağı indirim tutarı **aylık bazda** hesaplanacak ve uygulanacaktır. Yani, ücretlinin medeni durumu, asgari ücretin yıllık tutarı dikkate alınarak hesaplanan yıllık indirim tutarının 1/12'si, her ay ücret üzerinden hesaplanacak gelir vergisinden indirim konusu yapılacaktır.

7. Asgari Geçim İndirimi tutarı nasıl hesaplanacaktır ?

Uygulamanın esasını, ücretin elde yılın başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan (16) yaşından büyük işçiler için uygulanan asgari ücretin yıllık brüt tutarının ücretlinin medeni durumuna göre belirlenecek bir oranı üzerinden hesaplanacak matraha % 15 oranı kullanılarak hesaplanacak verginin, ücretlinin vergi matrahı üzerinden hesaplanan gelir vergisinden indirilmesi oluşturmaktadır. Bu şekilde hesaplanan " indirim konusu yapılacak yıllık vergi tutarı " 12'ye bölünerek aylık indirim tutarı hesaplanacaktır.

Kanunkoyucu, ücretlinin medeni durumuna göre kullanılacak oranları, mükellefin kendisi için % 50, çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eşi için % 10, çocukların her biri için ayrı ayrı olmak üzere; ilk iki çocuk için % 7,5 diğer çocuklar için % 5 olarak belirlemiştir.

Buna göre ; örneğin, evli, eşi çalışmayan ve herhangi bir geliri bulunmayan, iki çocuklu bir ücretlinin ücreti üzerinden hesaplanan gelir vergisinden indirilecek vergi tutarı hesaplanırken, matrah olarak, yıllık brüt asgari ücretin % 75'i dikkate alınacaktır. Bu şekilde hesaplanan tutara da % 15 vergi oranı uygulanarak, ücretlinin gelir vergisinden bir yıllık sürede indirilebilecek vergi tutarına ulaşılacaktır.

Buna göre bir ücretlinin aylık dönemde hak kazanacağı indirim tutarı;

Asgari ücretin yıllık tutarı x asgari geçim indirimi oranı x % 15

12

formülü ile hesaplanacaktır. Bulunan tutar, medeni durumunda bir değişiklik olmadığı takdirde, ücretlinin Asgari Geçim İndiriminden bir yıl boyunca sağlayacağı aylık net menfaat olacaktır.

Örnek.1

Çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eşi ile dört çocuğu bulunan asgari ücretlinin 2008 yılında yararlanabileceği Asgari Geçim İndirimi tutarı, aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır. (Aşağıdaki örneklerde, asgari ücretin aylık brüt tutarı 620 YTL olarak varsayılmıştır)

2008/Ocak ayında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (620 x 12)	7.440 YTL
Asgari Geçim İndirimi Oranı	% 85
- Mükellefin kendisi için % 50	
- Mükellefin eşi için % 10	
- Mükellefin çocukları için % 25	
Asgari Geçim İndirimi Matrah (7.440 x % 85)	6.324 YTL
Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (6.324 x % 15)	948,60 YTL

Hesaplanan yıllık tutarın 1/12'si olan (948,60 / 12) 79,05 YTL, aylık olarak hesaplanan gelir vergisi tevkifatı tutarından mahsup edilecektir.

Bu ücretlinin asgari geçim indirimi mahsup işlemi aşağıdaki şekilde gerçekleştirilecektir.

- 2008 yılı Ocak Ayı Brüt Ücreti	620 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Vergi Matrahı	527 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Ücretinden Hesaplanan Gelir Vergisi	79,05 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Mahsup Edilecek Asgari Geçim İndirimi Tutarı :	79,05 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Ödenecek Gelir Vergisi	0 YTL'dir

Buna göre, işveren mahsup edilen asgari geçim indirimi tutarı kadar 79,05 YTL ücretliye daha fazla ödeme yapacaktır. Diğer bir ifadeyle ücretlinin eline geçen net tutar 79,05 YTL fazla olacaktır.

Örnek.2

Eşi çalışan ve iki çocuğu bulunan asgari ücretlinin 2008 yılında yararlanabileceği asgari geçim indirimi tutarı, aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

2008/Ocak ayında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (620 x 12)	7.440 YTL
Asgari Geçim İndirimi Oranı	% 65
- Mükellefin kendisi için % 50	
- Mükellefin çocukları için %15	
Asgari Geçim İndirimi Matrah (7.440 x % 65)	4.836 YTL
Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (4.836 x % 15)	725,40 YTL

Hesaplanan yıllık tutarın 1/12'si olan (725,40 / 12) 60,45 YTL, aylık olarak hesaplanan gelir vergisi tevkifatı tutarından mahsup edilecektir.

Bu ücretlinin asgari geçim indirimi mahsup işlemi aşağıdaki şekilde gerçekleştirilecektir.

- 2008 yılı Ocak Ayı Brüt Ücreti	620 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Tevkifat Matrahı	527 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Ücretinden Hesaplanan Gelir Vergisi	79,05 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Mahsup Edilecek Asgari Geçim İndirimi Tutarı :	60,45 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Ödenecek Gelir Vergisi	18,60 YTL'dir

Buna göre, işveren mahsup edilen asgari geçim indirimi tutarı olan 60,45 YTL kadar ücretliye daha fazla ödeme yapacaktır. Diğer bir ifadeyle ücretlinin eline geçen net tutar 60,45 YTL fazla olacaktır.

8. Asgari geçim indiriminden yararlanan bir ücretli aynı zamanda sakatlık indiriminden de yararlanabilecek midir ?

Gelir Vergisi Kanunu'nun 31 inci maddesi hükümleri kapsamında sakatlık indiriminden yararlanmakta olan bir çalışan aynı zamanda Asgari Geçim İndiriminden de yararlanabilecektir.

Örnek.1

Bekar olan ve İkinci Derece sakatlık indiriminden faydalanmakta olan bir ücretlinin 2008 yılı asgari geçim indirimi tutarı şu şekilde hesaplanacaktır.

2008 Ocak Ayı Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (620 x 12)	7.440 YTL
Mükellefin Asgari Geçim İndirimi Oranı	% 50
- Mükellefin kendisi için % 50	
Asgari Geçim İndirimi Matrah (7.440 x % 50)	3.720 YTL
Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (3.720 x % 15)	558 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Brüt Ücreti	620 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Tevkifat Matrahı	527 YTL
- İkinci Derece Sakatlık İndirimi	300 YTL
- Sakatlık İndirimi Düşüldükten Sonra Kalan Tevkifat Matrahı	227 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Ücretinden Hesaplanan Gelir Vergisi	34,05 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Mahsup Edilecek Asgari Geçim İndirimi Tutarı	46,50 YTL
- 2008 yılı Ocak Ayı Ödenecek Gelir Vergisi	0 YTL'dir

Bu ücretlinin gelir vergisi matrahı hesaplanırken sakatlık indirimi de mahsup edilecektir. Sakatlık indiriminin mahsubundan sonra kalan gelir vergisi matrahı üzerinden hesaplanan gelir vergisi tutarından, yıllık asgari geçim indirimi tutarının 1/12'si olan (558/12) 46,50 YTL'si mahsup edilecektir. Mahsup edilen tutarın fazla olması sebebiyle bir iade söz konusu olmayacaktır.

9. Ayın bir kısmında çalışılması halinde Asgari Geçim İndirimi uygulaması nasıl yapılacaktır ?

Ücret gelirinin ayın tamamında değil de bir kısmında elde edilmiş olması halinde, ay kesirleri tam ay sayılmak suretiyle bu süreye isabet eden indirim tutarı esas alınacaktır. Yani, hesaplanan yıllık indirim tutarının 1/12'si kısmen çalışılan aya ait ücret üzerinden hesaplanan gelir vergisinden indirilecektir.

Örnek.1 Eşi çalışan ve bir çocuğu bulunan asgari ücretlinin 2008 Nisan ayında (15) günlük süre çalışması halinde, asgari geçim indirimi tutarı şu şekilde hesaplanacaktır.

2008 Nisan Ayı Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (620 x 12)	7.440 YTL
Mükellefin Asgari Geçim İndirimi Oranı	% 57,5

- Mükellefin kendisi için % 50	
- Mükellefin çocukları için % 7,5	
Asgari Geçim İndirimi Matrah (6.750,00 x % 57,5)	4.278 YTL
Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (3.881,25 x % 15)	641,70 YTL'dir
- 2008 yılı Nisan Ayı Brüt Ücreti	310 YTL
- 2008 yılı Nisan Ayı Tevkifat Matrahı	263,50 YTL
- 2008 yılı Nisan Ayı Ücretinden Hesaplanan Gelir Vergisi	39,53 YTL
- 2008 yılı Nisan Ayı Mahsup Edilecek Asgari Geçim İndirimi Tutarı	53,48 YTL
:	
- 2008 yılı Nisan Ayı Ödenecek Gelir Vergisi	0 YTL'dir

Faydalanılan Asgari Geçim İndirimi tutarı, hesaplanan gelir vergisi tutarından fazla olamayacağından bu ücretli asgari geçim indiriminden 53,48 YTL yerine, Gelir Vergisi tutarı olan 39,53 YTL kadar yararlanacaktır. Mahsup edilecek kısmın fazla olması nedeniyle iade yapılmayacaktır.

10. Uygulamada dikkate alınacak eş ve çocuklar için Kanunda belirlenen koşullar nelerdir ?

Kanunda, Asgari Geçim İndirimi uygulamasında "çocuk" tabirinin, mükellefle birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (nafaka verilenler, evlat edinilenler ile ana veya babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturanlar dâhil) 18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış çocukları, "eş" tabirinin ise, aralarında yasal evlilik bağı bulunan kişileri ifade ettiği hüküm altına alınmıştır.

11. Eşin çalışmadığı ve gelirin bulunmadığının tespiti nasıl yapılacaktır ?

Eşinin çalışmadığı ve herhangi bir gelirin olup olmadığı konusunda ücretlinin beyanı (aksi tespit edilmediği sürece) yeterli sayılacaktır.

Öteden beri çalışan ücretlilerin medeni durumları ve çocuk sayıları hakkında işverenlerinde mevcut bilgiler esas alınacaktır. Ancak, ücretliler bu durumlarında her hangi bir değişiklik olması halinde (evlenme, boşanma, ölüm, doğum vb.) değişiklikleri işverene, değişikliğin vuku bulduğu tarihten itibaren bir ay içerisinde, bir örneğine (265) seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliği ekinde yer verilen "Aile Durumu Bildirimi" ile bildireceklerdir. Asgari geçim indirimi oranını etkileyen medeni durumu veya çocuk sayısında meydana gelen değişiklikler, değişikliğin işverene bildirildiği tarih itibarıyla uygulanmaya başlanacaktır.

12. Her ikisi de ücretli olarak çalışan eşler için çocuklar hesaplamada nasıl dikkate alınacaktır?

Asgari geçim indirimi uygulamasında, indirim, yukarıda belirtilen oranlara göre hesaplanan tutarları aşmamak kaydıyla, ücret geliri elde eden aile fertlerinden her biri için ayrı ayrı, çocuklar için eşlerden yalnızca birisinin gelirin uygulanacaktır. Boşananlar için indirim tutarının hesabında, nafakasını sağladıkları çocuk sayısı dikkate alınacaktır. Boşanmış ancak nafaka ödemediği bir çocuğu bulunmayan bir ücretli, bu durumda, sadece, asgari ücretin yıllık tutarının % 50'i üzerinden % 15 oranına göre hesaplanan tutarı indirim konusu yapabilecektir.

13. İndirilecek tutarın fazla olması halinde iade mümkün müdür ?

Yukarıda belirtildiği şekilde hesaplanan indirilecek tutarın, ücretlinin geliri üzerinden hesaplanan vergiden fazla olması halinde, kalan kısmın ücretliye iadesi mümkün bulunmamaktadır.

14. Asgari ücret tutarında yıl içinde yapılan değişiklikler uygulamayı nasıl etkileyecektir ?

Uygulamada ücretin elde yılın başında geçerli olan asgari ücret tutarı dikkate alınacağı için, bu tutarda yıl içinde yapılacak değişiklikler asgari geçim indirimi uygulamasında hiçbir şekilde dikkate alınmayacaktır.

15. Muhtasar beyanname veren işverenlerce yapılacak işlemler nelerdir ?

İşverenler, kendilerinde mevcut medeni durum ve çocuk sayısı ile ilgili bilgiler doğrultusunda ve yukarıda açıklanan esaslar çerçevesinde, her yıl Ocak ayı itibarıyla örneği (265) seri numaralı GV

Genel Tebliğine ekli " *Asgari Geçim İndirimine Ait Bordro* " yu düzenleyeceklerdir. Her bir ücretlinin yararlanacağı asgari geçim indirimi ayrı ayrı hesaplanarak bordroda gösterilecektir. Yıl içerisinde meydana gelen değişiklikler için ayrı bir bordro düzenlenecektir. Bordro işveren nezdinde muhafaza edilecek, istenildiği takdirde yetkililere ibraz edilecektir.

İşverenler, Ocak ayında düzenleyecekleri asgari geçim indirimine ait bordroda her aya ilişkin ücretliler için hesaplayacakları asgari geçim indirimi tutarını göstereceklerdir. Mevcut bilgilere göre hesaplanan yıllık asgari geçim indirimi tutarının her aya isabet eden kısmı ücret üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilecek ve ücretlilere ücretiyle birlikte peşin olarak ödenecek, ödenen bu tutar da ilgili ayın muhtasar beyannamesinde ödenecek gelir vergisinden mahsup edilecektir. Mahsup edilecek tutar, ücret ödemesinin yapıldığı dönemde, ücret bordrosunda açılan "Asgari Geçim İndirimi" satırında gösterilecek, net tutara yansıtılacaktır. Hesaplanan asgari geçim indirimine ilişkin tutarlar işveren tarafından ilgili aya ilişkin verilecek muhtasar beyannamede tevkif suretiyle kesilen vergiler toplamından mahsup edilecek kalan tevkifat tutarı ödenecektir.

Mahsup edilecek asgari geçim indirimi, ücretlinin o aydaki ücretinden kesilen gelir vergisinden fazla olamayacaktır. Aşması halinde ise aşan kısım için asgari geçim indirimi uygulaması yapılmayacaktır.

16. Ücretliye ödenmeyen ancak muhtasar beyannamede mahsup edilen ücretle ilgili olarak yapılacak işlemler nelerdir ?

Muhtasar beyannamede asgari geçim indirimi tutarının mahsup edilebilmesi için söz konusu tutarın mutlak suretle ücretlilere ödenmiş olması gerekmektedir. Ücretlilere ödenmeyen tutarların mahsup edilmesi halinde bu tutar işverenlerce muhtasar beyanname üzerinden eksik beyan edilmiş ve ödenmemiş gelir vergisi olarak kabul edilecektir.

Üç aylık dönemlerde muhtasar beyanname veren işverenler, Ocak ayından itibaren asgari geçim indirimi tutarını her ay ücret ödemesi sırasında ücretliye peşin olarak ödeyeceklerdir. Asgari geçim indirimi tutarları, Ocak-Şubat-Mart aylarına ilişkin Nisan ayında verilecek muhtasar beyannamede mahsup konusu yapılacaktır. Muhtasar beyannamede tevkif yoluyla kesilen vergiler toplamı üzerinden asgari geçim indirimi tutarı mahsup edilecektir.

17. Muhtasar beyanname vermek zorunda olmayan işverenlerce yapılacak işlemler nelerdir ?

Genel bütçeye dahil olan daireler, yaptıkları gelir vergisi tevkifatı için Gelir Vergisi Kanununun 100 üncü maddesine göre muhtasar beyanname vermemektedir. Bu daireler, hak kazanılan asgari geçim indirimi tutarını, çalışanlarına ödeyecekleri ücretler üzerinden tevkif edecekleri vergiden mahsup edeceklerdir. Dolayısıyla ücretlilere, mahsup edilen vergi tutarı kadar ödeme yapılmış olacaktır. Asgari geçim indirimi tutarları, yukarıda sözü edilen "Asgari Geçim İndirimine Ait Bordro" düzenlenerek hesaplanacaktır.

18. Ücret gelirleri için yıllık beyanname veren ücretlilerde Asgari Geçim İndirimi uygulaması nasıl yapılacaktır ?

Ücretleri tevkifata tabi bulunmayan ve bu nedenle de Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre ücretlerini yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi ile beyan etmek zorunda olan ücretlilerde Asgari Geçim İndirimi, yıllık beyannamede hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilmek suretiyle gerçekleştirilecektir.

Asgari geçim indiriminden faydalanmak isteyen ücretli; "Aile Durumu Bildirimi"ni doldurarak yıllık beyannameye ekleyecektir.

Öte yandan, tevkifata tabi olmayan ücretlerini yıllık beyanname ile beyan etmek zorunda olan ücretliler bu beyannameye diğer gelir unsurlarını da dahil etmeleri halinde asgari geçim indirimi, yıllık beyannamede beyan edilen ücret gelirlerine isabet eden vergiden mahsup edilecektir.

Örnek.1

Yabancı ülke konsolosluğunda çalışan ve ücret istisnasından yararlanmayan Türk uyruklu bir hizmet erbabı yıllık 30.000 YTL ücret geliri elde etmektedir. Bu mükellef aynı zamanda 20.000 YTL işyeri kira geliri elde etmiştir. Hizmet erbabının eşi çalışmamakta olup bir çocuğu bulunmaktadır.

Bu gelirleri için vereceği yıllık beyannamede asgari geçim indirimi aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

2008/Ocak ayında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (620 x 12)	7.440 YTL
Asgari Geçim İndirimi Oranı	% 67,5
- Mükellefin kendisi için % 50	
- Mükellefin eşi için % 10	
- Mükellefin çocukları için % 7,5	
Asgari Geçim İndirimi Matrah (7.440 x % 67,5)	5.022 YTL
Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (5.022 YTL x % 15)	753,30 YTL'dir.

Ücret geliri ve işyeri kira geliri nedeniyle verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisi tutarı (Ücret matrahı: 25.500 YTL + GMSİ Matrahı: 15.000 YTL = 40.500 YTL) 9.230,00 YTL'dir. Yıllık beyannamede hesaplanan vergi toplamından ücret gelirine isabet eden vergi miktarı olan 5.811,50 YTL'den asgari geçim indirimi tutarı olan 753,30 YTL beyanname üzerinden mahsup edilecektir. Böylece yıllık beyanname ile bildirilen ücret gelirine isabet eden vergiden, asgari geçim indirimi tutarı mahsup edilerek indirim tutarı ücretliye yansıtılacaktır.

Diğer taraftan, ücret gelirine isabet eden vergi miktarının, asgari geçim indirimi tutarından az olması halinde, sadece ücret gelirine isabet eden vergi kadar kısım mahsup edilecek ; aşan kısmın diğer gelirlere isabet eden vergiden mahsubu mümkün olmayacaktır.

19. Yıl içinde birden fazla işverenden ücret alınması halinde asgari geçim indirimi uygulaması nasıl yapılacaktır ?

Aynı zamanda birden fazla işverenden ücret alınması halinde, asgari geçim indirimi uygulaması, en yüksek ücretin elde edildiği işveren tarafından gerçekleştirilecektir.

Ücretli medeni durumu ve çocuk sayısı hakkında bildirimini, en yüksek ücret geliri elde ettiği işverene vererek, uygulamanın ilgili işverence yerine getirilmesini sağlayacaktır. Ücretlinin aynı anda birden fazla işverenden dolayı asgari geçim indiriminde faydalandığının tespiti halinde oluşan vergi ziyayı, ücretliden cezalı olarak tahsil edilecektir.

20. Uygulamaya ilişkin yaptırımlar nelerdir ?

Vergi Usul Kanununun 341 inci maddesinde şahsi, medeni haller veya aile durumu hakkında gerçeğe aykırı beyanlar ile veya sair suretlerle verginin noksan tahakkuk ettirilmesine veya haksız yere geri verilmesine sebebiyet vermenin vergi ziyayı olarak tanımlanmış olması sebebiyle, çalışanların medeni durumlarının uygulamaya doğru yansıtılmaması suretiyle haksız yere fazla indirimden faydalanılması vergi ziyayı suçunun işlendiği anlamına gelecektir.

Öte yandan, işverenler tarafından hizmet erbabının ücret gelirlerinden kesilen gelir vergisinden mahsup edilen asgari geçim indiriminin, o ayki ücretiyle birlikte ücretliye nakden ödenmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, ücretliye nakden ödenmeyen asgari geçim indirimi, işverenler tarafından haksız yere yapılan bir mahsup işlemi niteliği taşıyacak ve tevkif suretiyle kesilen verginin bu tutar kadar olan kısmı, muhtasar beyanname ile eksik beyan edilmiş sayılacaktır.

Yukarıda yer verilen konuda ek bilgi gerektiğinde bizimle temasa geçmenizi rica ederiz.

Yararlı olması dileğiyle, saygılarımı sunarım.

Murat KÖSEOĞLU
Serbest Muhasebeci
Mali Müşavir

